

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ
кафедра іноземних мов

ЗБІРНИК

матеріалів

II Всеукраїнської науково-практичної конференції
**«СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ВИКЛАДАННЯ
ІНОЗЕМНИХ МОВ У НЕМОВНИХ
ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ»**

18-19 квітня 2013 року

Донецьк 2013

УДК 811:371.31

ББК Ш

П 26

Сучасні підходи до викладання іноземних мов у немовних вищих навчальних закладах: збірник матеріалів II Всеукраїнської науково-практичної конференції, 18-19 квітня, 2013 р., м. Донецьк / Донецький державний університет управління. – Донецьк: ДонДУУ, 2013. – 145 с.

Замовник: Донецький державний університет управління

Редакційна рада:

Поважний О.С. – голова редакційної ради, д.е.н., професор, академік АЕН України, ректор ДонДУУ

Дорофієнко В.В. – заступник голови редакційної ради, д.е.н., професор, академік АЕН України, проректор з наукової роботи ДонДУУ

Редакційна колегія:

Токарева В.І., д.держ.упр., професор, чл.-кор. АЕН України, проректор з навчальної роботи ДонДУУ;

Смерічевський С. Ф. – д.е.н., професор, чл.-кор. АЕН України, проректор з навчальної роботи ДонДУУ;

Личко Л.Я., к.пед.н., доцент, зав. кафедри іноземних мов ДонДУУ;
Юханова А.В. – к.філол.н., доцент кафедри іноземних мов ДонДУУ;
Новоградська-Морська Н.А. – ст. викладач кафедри іноземних мов ДонДУУ.

Рева А. О. – ст. викладач кафедри іноземних мов ДонДУУ.

Збірник містить матеріали наукових доповідей, які були представлені на II Всеукраїнську науково-практичну конференцію. Висвітлені актуальні проблеми педагогіки, лінгвістики, лінгвокраїнознавства, перекладу, удосконалення методики навчання іноземних мов у нелінгвістичних ВНЗ та розвитку вищої освіти в Україні.

Видається за рішенням вченої ради ДонДУУ мовою оригіналу.

УДК 811:371.31

ББК Ш

П 26

© Донецький державний університет управління, 2013 р.

ЗМІСТ

<i>Л. Я. Личко</i> О ВОЗМОЖНОСТЯХ РАСШИРЕНИЯ ИНОЯЗЫЧНОЙ КОММУНИКАТИВНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ СТУДЕНТОВ НЕЯЗЫКОВЫХ ВУЗОВ.....	8
<i>Н. В. Абидор</i> ТЕСТИРОВАНИЕ ЗНАНИЙ ИНОСТРАННЫХ ЯЗЫКОВ СТУДЕНТОВ НЕЯЗЫКОВЫХ ВУЗОВ КАК СПОСОБ КОНТРОЛЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ ОБУЧЕНИЯ.....	12
<i>О. О. Ахмедова</i> MARKETING AND CULTURAL ASPECTS OF ADVERTISING TRANSLATION.....	14
<i>О. А. Борисенко</i> EXPLORING ESP POTENTIAL.....	16
<i>В. Д. Борщовецька</i> ПСИХОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ У МАЙБУТНІХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ.....	18
<i>Л. О. Вишневіська</i> <i>В. О. Чоботар</i> ОБУЧЕНИЕ ПЕРЕВОДУ СТАТЕЙ ИЗ ПЕРИОДИЧЕСКИХ ИЗДАНИЙ СТУДЕНТОВ-МЕНЕДЖЕРОВ И ЭКОНОМИСТОВ.....	21
<i>С. М. Гришак</i> УПРОВАДЖЕННЯ ГЕНДЕРНОГО КОМПОНЕНТА В ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ.....	24
<i>Н. І. Дубровська</i> ВЗАИМОВЛИЯНИЕ КУЛЬТУРНЫХ ТРАДИЦИЙ И СТРУКТУРЫ ЯЗЫКА ПРИ ОБУЧЕНИИ ИНОСТРАННОМУ ЯЗЫКУ.....	28
<i>Л. З. Загородня</i> АНГЛІЙСЬКИЙ ПРЕДИКАТИВ, ЩО СКЛАДАЄТЬСЯ З ІМЕННИКА, НЕОДНОПЛАНОВОГО З ПІДМЕТОМ, ЯК ПРОБЛЕМА ПЕРЕКЛАДУ.....	31
<i>Н. В. Земляніська</i> CLIL PRACTICES: THE PERSPECTIVES FOR UKRAINE.....	33

Литература:

1. Беляев М.А., Попова Е.В., Серова И.А. Грамматические синтаксические аспекты перевода статей газеты публицистики / М.А. Беляев, Е.В. Попова, И.А. Серова. СПб.: Издательство Санкт-Петербургского государственного университета экономики и финансов, 2010. – С. 5–17
2. Беспалова Н.П., Котлярова К.Н., Лазарева Н.Г. Перевод реферирования общественно-политических текстов / Н.П. Беспалова, К.Н. Котлярова, Н.Г. Лазарева– М.: Издательство государственного университета дружбы народов, 2004. – С. 100–126.

УПРОВАДЖЕННЯ ГЕНДЕРНОГО КОМПОНЕНТА В ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

С. М. Гришук

к. пед. н., доцент кафедри іноземних мов

Луганський національний університет імені Тараса Шевченка

Гуманізація освіти зумовлює відмову від вузько прагматичних цілей вивчення іноземної мови. У сучасних концепціях навчання іноземна мова розглядається як відображення культури відповідного народу і як засіб пізнання іншомовної культури, і як засвоєння світових духовних цінностей. Соціалізація замовлення передбачає не тільки формування у студентів, які вивчають іноземну мову, необхідних іншомовних навичок та вміння, але й ознайомлення через мову з культурою країни, у тому числі гендерною, її традиціями, історією та сучасністю.

Вивчення іноземної мови надає можливість не тільки розширити знання про культуру іншої країни, але й може змінити уявлення про оточуючий світ і змінити внутрішній світ тих, хто навчається, збагатити їх духовно. Слушною в цьому сенсі є думка про те, що іноземна мова “накладає відбиток на поведінку і звички людини, але цей вплив виявляється, в основному, в певних ситуаціях і середовищі. Наглядно це може проявитися у здатності абстрагуватися від своїх уявлень про різні речі і здатності проаналізувати свою поведінку з іншого боку” [3, с. 207].

Сприячливим на те, що загальною метою навчання іноземної мови в межах базового курсу є оволодіння тими, хто навчається, мовою іншомовного спілкування, в процесі якого здійснюються освіта, виховання і розвиток особистості, то, цілком очевидно, що іноземна мова є одним із дієвих засобів, вивчення якої впливає на вивчення студентів про реальну мовну картину світу, де панує інтернаціоналізм за статтю, і сприяє набуттю ними морально-етичних цінностей, до яких ми відносимо ідею гендерної рівності.

Учені-лінгвісти підкреслюють актуальність гендерних аспектів, що мають відношення до викладання іноземної мови (М. Тубілевич, Е. Мазіна, Т. Овчиннікова). У мові знаходять відображення явища, в яких виявляється певне чоловіче або жіноче мислення, відношення, дія, тож у процесі міжкультурної комунікації стає затребуване знання цих явищ. Як слушно зауважує Овчиннікова: “Збагачення процесу спілкування комунікантів новим дискурсом, який передбачає вивчення особливостей іноземного специфічного сприйняття світу, що відображений в іноземних гендерних стереотипах, покращує успішність міжкультурної комунікації” [2, с. 12].

Отримання студентами інформації про іншомовні гендерні стереотипи і гендерні марковані реалії культури мови, що навчається, дозволить уникнути конфліктних ситуацій із представниками іншомовних лінгвокультурних співтовариств, сприятиме формуванню толерантної особистості, вільної від іноземних стереотипів і традиційних уявлень на визначення жінок і чоловіків у суспільстві. На сучасному етапі розвитку цивілізації нові функції жінок і чоловіків у суспільстві випробовують різні сферні зміни. Проте люди не враховують їх у взаєминах між чоловіком і жінкою, що і веде до виникнення проблем, які загострюють іноземні комунікативний взаємозв'язок.

Актуальними для навчання іноземній мові і міжкультурній комунікації є дослідження мовленнєвої поведінки чоловіків і жінок, пов'язані з мовою на предмет можливостей, якими вона на кожному зі своїх рівнів володіє для вираження фемінінності і маскуліності, а також порівняльні дослідження на матеріалі двох або декількох мов на меті виявити, наскільки сильні в них гендерні асиметрії. Дослідження англійської мови свідчать про її андроцентричний характер (І. Емірсуїнова, В. Потапов, В. Коваль, Р. Лакофф та ін.),

що виявляється в домінуванні маскулінного зразка дискурсу суспільних сферах.

Важливими для добору мовного матеріалу в процесі викладання іноземної мови вважаємо дослідження гендерної домінантності в спілкуванні, тобто надання слова, можливість довести вислів до кінця, частоти перебування тими, хто говорить, одне одного тощо, оскільки в них можна прогнозувати розходження з отриманими в зарубіжних джерелах результатами або певні принципи, за допомогою яких описується комунікація західній культурі, відрізняються від вітчизняних [1].

Як свідчить аналіз наукової літератури, проблема гендерної відмінностей нерозривно пов'язана з вербальною поведінкою. Гендерні дослідження в галузі когнітивної лінгвістики та психолінгвістики виявляють, що особливості розвитку мовленнєвої діяльності, обумовлені процесами мислення і свідомості, істотно впливають на процес навчання (В. Петрова, М. Уланова та ін.).

Слід зазначити, що практичні заняття і заняття, передбачені робочою навчальною програмою для позааудиторного читання, мають носити соціокультурний характер, тобто виконувати роль тренінгів і психологічних консультацій із гендерних питань, а також виконувати виховну функцію в педагогічному процесі навчання студентів університету іноземній мові.

Виховній ролі іноземної мови присвячено чимало досліджень особливо, радянського періоду, але впровадження гендерного компонента в процес її викладання відкриває нові можливості для педагогів у плані соціалізації молоді, а саме: формування адаптації до гендерних норм, опанування знанням і правильною оцінкою гендерних стереотипів, прийнятих в тому або іншому лінгвокультурному співтоваристві у сфері гендерних відносин.

Пізнаючи, які гендерні стосунки типові або прийнятні в іншомовному спілкуванні між різними гендерними групами, студенти набудуть можливість порівняти, а потім проаналізувати критично оцінити норми подібного спілкування в оточуючому суспільстві, і свій власний стиль спілкування, щоб уникнути непорозуміння і конфліктів, як в професійній діяльності, так і особистому спілкуванні, в ситуаціях, пов'язаних із гендерною тематикою або з області гендерних стосунків.

Упровадження гендерного компонента в процесі викладання іноземної мови вимагає і певної зміни всіх параметрів освітнього

процесу. Гендерний компонент розуміється не тільки як спеціальні відмінності щодо походження та порядку формування соціостатевих відмінностей між жінками та чоловіками, але й як спеціальні типи поведінки, спрямовані на залучення тих, хто навчається, до використання гендерних відносин у суспільстві.

Навчати говорінню, не навчаючи спілкуванню, не створюючи ситуації мовленнєвого спілкування на заняттях, не можна. Люди передають інформацію один одному не механічно, а вступаючи в певні відносини, виконуючи в них відповідну функцію. Ролеве спілкування здійснюють індивіди, кожен з яких індивідуально використовує свою комунікативну компетенцію, визначає стратегію і тактику комунікативної поведінки, нагромаджує певний досвід. Щоб на занятті відбувся не формальний процес комунікації, а саме дозволило студенту/студентці самим увійти до ролі і стати на якийсь час акторами. Для цього викладач повинен використовувати всілякі ролеві ситуації, в яких опрацьовується не тільки відповідна лексика по основних гендерно-орієнтованих темах, але і відпрацьовуються навички гендерно відповідної комунікативної поведінки. Ми вважаємо, що навчання таким ролевим ситуаціям повинне здійснюватися поряд із навчанням мовних навичок володіння іноземною мовою.

Література:

1. Кириллина А. В. Возможности гендерного подхода в антропо-ориентированном изучении языка и коммуникации / А. В. Кириллина : [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.gender-cent.ryazan.ru/school/kirilina1.htm>.
2. Овчинникова Т. Е. Гендерный подход в обучении студентов университета иностранному языку : автореф. дис. на соискание учен. степени канд. пед. наук : спец. 13.00.01 "Общая педагогика, история педагогики и образования" / Т. Е. Овчинникова. – Оренбург, 2007. – 22 с.
3. Цибровская С. С. Иностраный язык как средство совершенствования межкультурной коммуникации и способ раскрытия многогранности личности в современном мире / С. С. Цибровская, И. А. Христенко // Міжнародний форум "Мовна освіта : шлях до євроінтеграції" : тези доповідей ; [за ред. С. Ю. Ніколасової, К. І. Оніщенко]. – К. : Ленвіт, 2005. – С. 206-207.